

قدس رضوی به صراحت به آن اشاره نموده و خدمت به مستمندان و مستضعفان را به عنوان یک اولویت مشخص می فرماید.

در میان رقبات دارای درآمد آستان قدس رضوی ۱۴ موقوفه، تمام یابخشی از عوایدشان برای فقرا و مستمندان تعیین شده است. در طول تاریخ واقفان خیراندیشی چون: «امیر حسین خان نظام الدوله»، «سلطان حسین میرزا نیر الدوله»، «محمد جعفر الحسینی المجتهد»، «فرهاد بیگ»، «محمود بیگ»، «میرزا حسین محرر»، «میرزا سعید خان مومن الملک»، «وقف نامه ۳۷۱»، «محمد محمد عبدالله»، «مصطفی قلی رام و هوشنگ رام»، «مریم و آسیه ناصح»، «فاطمه پشنگ و علیرضا پشند»، «علیرضا عباسی» موقوفاتی را برای کمک به فقرا و مستمندان وقف کرده اند.

فصل سیزدهم: فرش حرم مطهر

فرش از مهمترین اقلام کاربردی برای تأمین آسایش زائران و ایجاد شرایط مناسب برای انجام دادن فرایض دینی است، به طوری که از آن برای مفروش کردن حرم مطهر، پرده محافظ بر مبادی ورودی، سجاده و... استفاده می شده و تا امروز کارکرد خود را حفظ کرده است.

وقف فرش حرم مطهر به دو صورت انجام می شده است:

الف: وقف خود فرش برای مفروش نمودن حرم مطهر

ب: وقف رقبه ای برای تأمین و خرید فرش حرم مطهر

در میان رقبات دارای درآمد آستان قدس رضوی ۶ موقوفه، تمام یابخشی از عوایدشان برای مفروش کردن حرم مطهر تعیین شده است. در طول تاریخ واقفان خیراندیشی چون: «بیگ آغا ذوالقدر»، «مهدی قلی بیگ جغتای»، «گنجعلی خان زیگ»، «مرتضی قلی بیگ»، «جعفر بیگ» و... را برای فرش حرم مطهر حضرت رضا (علیه السلام) وقف کرده اند.

فصل چهاردهم: کتابخانه های آستان قدس رضوی

وقف کتاب و قرآن یکی از رایج ترین انواع وقف در میان مسلمانان در طول تاریخ بوده است. چرا که بنابه فرموده پیامبر گرامی اسلام به عنوان یک سنت نیکو و پسندیده در شمار صدقه جاریه و باقیات الصالحات به حساب می آمده و همین عمل خدا پسندانه سهم عمده ای در پیدایش کتابخانه های گوناگون و حفظ و صیانت از کتب خطی اسلامی در طول تاریخ داشته است.

در طول تاریخ واقفان خیراندیشی چون: «سید میرزا صراف»، «میرزا حسین محرر»، «میرزا بابا مستوفی»، «محمد علی الحسینی»، «علی اکبر تحویلدار»، «علی اکبر یجستانی مقدم»، «محمود مکرّم» و «محمود دوستی و خانم ورونیک ماری گیزلن ویس» موقوفاتی را برای ایاتام سادات وقف کرده اند.

در میان رقبات دارای درآمد آستان قدس رضوی ۸ موقوفه، تمام یابخشی از عوایدشان برای ایاتام سادات تعیین شده است. از عواید این موقوفات فعالیت هایی نظیر: تأسیس و حمایت از دارالایاتام، تهیه اقلام غذایی نظیر گوشت، روغن، حبوبات و... و توزیع آن میان خانواده های سادات نیازمند، اهدای انواع پوشاک و لوازم التحریر به دانش آموزان یتیم، پرداخت کمک هزینه تحصیلی به دانش آموزان از ایاتام سادات در طول سال، اهدای هدایای نقدی و غیر نقدی عید غدیر به دانش آموزان سادات در طول سال و... انجام شده و می شود.

فصل یازدهم: سادات، طلاب و اهل علم

در اسناد و دفاتر موقوفات آستان قدس رضوی، موارد متعددی وجود دارد که واقفان صراحتاً شرط کرده اند تمام یابخشی از منافع املاک موقوفه در اختیار سادات، طلاب علوم دینی و مراجع علمی قرار بگیرد. این نوع وقف ها معمولاً بآنانیت تأمین معیشت، پرداخت شهریه، فراهم کردن امکانات تحصیلی، کمک هزینه زندگی و حتی اختصاص غذا یا پوشاک به این گروه ها صورت گرفته و این سنت همچنان ادامه دارد و نقش مهمی در حمایت از قشر های عالم و نیازمند ایفا می کند. در میان رقبات دارای درآمد آستان قدس رضوی ۱۰ موقوفه، تمام یابخشی از عوایدشان برای سادات، طلاب و اهل علم تعیین شده است.

فصل دوازدهم: فقرا و مستمندان

قرآن کریم در آیات متعدد بر مسئله نیکو کاری و احسان و کمک به فقرا و مستمندان، دستگیری مظلومان و غیره تأکید می نماید. یکی از جاهایی که وقف می تواند به طور فعال وارد عمل شود و موانع سعادت و به فعلیت رسیدن استعداد های انسان را بر طرف کند «محو فقر در جامعه» و در نتیجه تأمین عدالت اجتماعی می باشد. به همین منظور ممکن است یکی از نخستین انگیزه های واقفان آستان قدس رضوی برای مبادرت به وقف بعد از تأمین نیاز های حرم مطهر رضوی، نابودی فقر و محرومیت از جامعه مسلمانان بوده باشد. موضوعی که مقام معظم رهبری مد ظله العالی در حکم انتصاب تولیت های معزز آستان